

2.1. INIMESE LUUSTIK

MÕTLE JA ARUTLE!

1. Kui palju võiks inimese kehas luid olla?
2. Kelle kehas on rohkem luid, kas vastsündinul või täiskasvanul?

Õige vastuse leiad tekstist.

Inimese keha toetavad luud. Need moodustavad luustiku. Luustikus on luud omavahel seotud.

Luustikku on vaja selleks, et

- hoida inimese kehakuju
- inimene püsiks püsti
- inimene saaks liikuda
- kaitsta siseelundeid vigastuste eest.

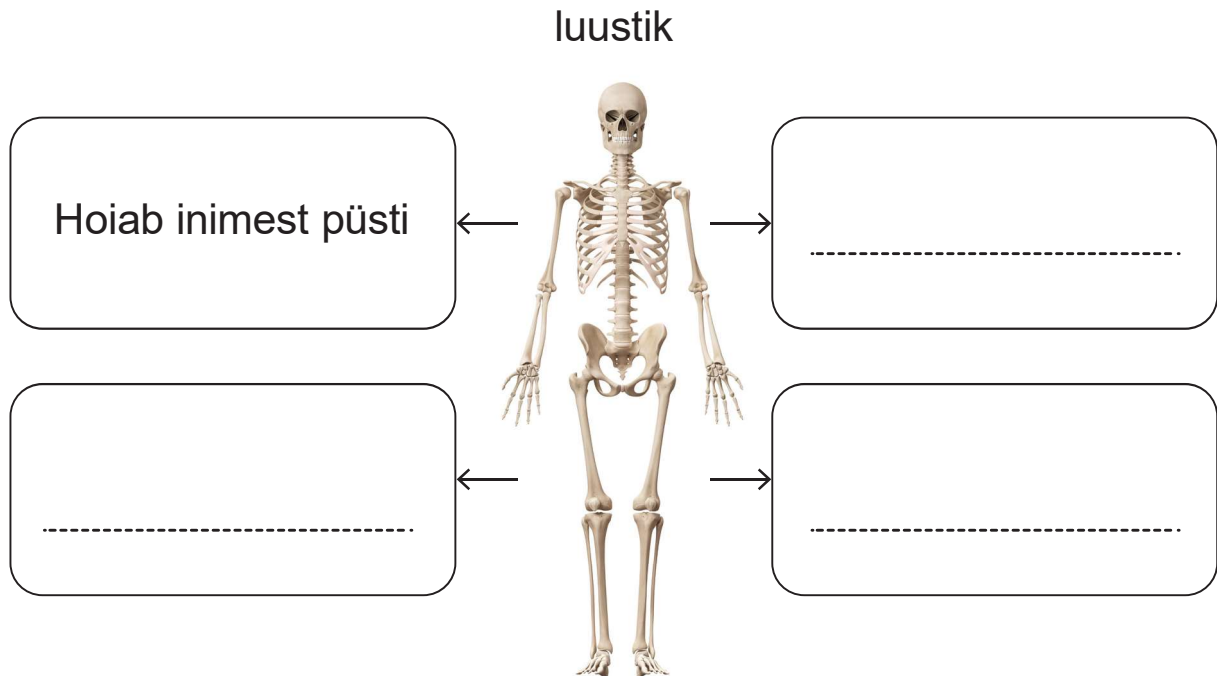
Inimese kehas on umbes 200 erineva suuruse ja kujuga luud. Vastsündinul on luid rohkem, sest osa luid kasvavad hiljem omavahel kokku.

Vaata digiõpikust videot
luustikust

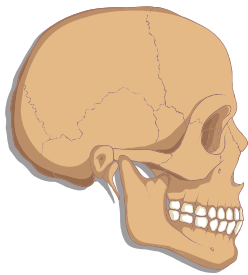
ÜLESANNE 1

Koosta mõistekaart luustiku ülesannete kohta.

Luustiku osad

Vaata luustiku pilti. Sa märkad, et inimese luustik koosneb paljudest luudest. Tähtsamad luustiku osad on kolju, selgroog, rindkere luud, käeluud, vaagnaluud ja jalaluud.

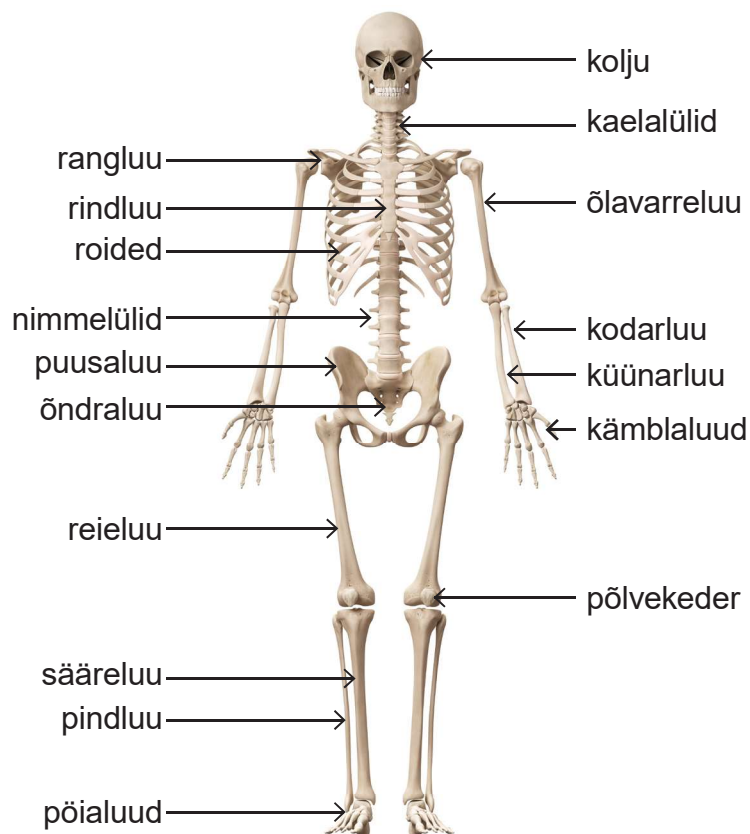
Kolju koosneb ajukoljust ja näokoljust. Ajukolju kaitseb peaju vigastuste eest. Näokolju luudest on tähtsad lõualuud. Tänu neile luudele saame süüa ja kõneleda.

Selgroog moodustab keha keskse toese. Selgroog on S-kujuline ning koosneb selgrootülidest. Seetõttu on selgroog hästi painduv.

Selgroo sees asub kanal, milles on seljaaju.

Selgroog koosneb selgrootülidest.

Luude ühendused

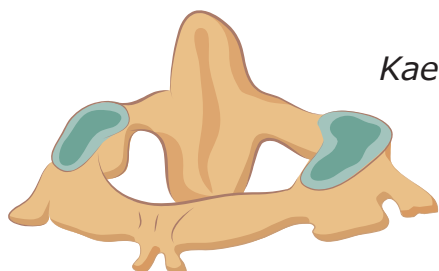
Luud on omavahel ühendatud. Ühendused võivad olla liikumatud. Liikumatult on omavahel ühendatud näiteks ajukolju luud.

Enamik luid on ühendatud nii, et nad saavad liikuda. Neid ühendusi nimetatakse **liigesteks**. Liigest moodustavate luude otsad sobivad oma kujult täpselt kokku.

Luude otsad sobivad kokku.

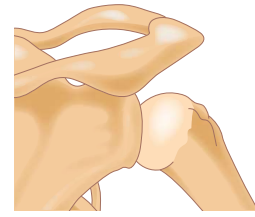
Mõni liiges võimaldab teha pööravaid liigutusi. Tänu sellistele liigestele saame me pead pöörata.

Kaelas olevad liigesed lasevad pead pöörata.

Mõni liiges laseb meil teha ringikujulisi liigutusi. Need annavad meile kõige suurema liikumisulatuse.

Niisugused liigesed on õla- ja puusaliiges.

Õlaliiges

Mõni liiges lubab painutada ja sirutada. Niisugused liigesed on näiteks põlveliiges ja küünarliiges.

Põlveliiges

ÜLESANNE 2. PRAKTILINE TÖÖ

- 1. Vaata endast vasemal olevat klassikaaslast.
Tunneta, kuidas liigub pööravaid liigutusi lubav liiges.**
- 2. Tõsta käsi ette. Tõsta käsi üles.
Langeta käsi kõrvale. Tee käega ringe.
Tunneta, kuidas liigub liiges, mis lubab teha ringikujulisi liigutusi,**
- 3. Kõverda põlve. Kõverda kätt küünarnukist.
Kõverda sõrmi.
Tunneta, kuidas need liigesed töötavad.**
- 4. Võta laualt pliiats ja anna see naabrile.
Milliseid liigeseid sa selle tegevuse juures kasutasid?**

ÜLESANNE 3

Kirjuta joonisele luustiku peamised osad:

kolju, selgroog, roided, puusaluu, käeluud, jalaluud, õlaliiges, puusaliiges, põlveliiges

